

KITÜNTETÉSEK, ELISMERÉSEK

A Műemléki Világnap alkalmából

„A Régészeti örökségért” **Schönvisner István emlékérmét** vehetett át

Regős József

környezetvédelmi asszisztens, barlangkutató, a barlangokban található régészeti lelőhelyek, illetve a Bükk-hegység őskori emlékeinek megőrzése terén szerzett elvülhetetlen érdemeinek elismeréseként, és

Székely Kinga

barlangkutató, a Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Intézete, illetve Osztálya volt osztályvezetője, majd főtanácsosa az őseemberkutatás népszerűsítéséhez kiadványok, filmek, ismeretterjesztő anyagok készítésével, előadásokkal és továbbképzésekkel való hozzájárulása, a barlangokban található régészeti örökség megóvása területén végzett páratlanul gazdag és eredményes munkássága elismeréseként.

Szabó Imre környezetvédelmi miniszter **Környezetünkért Díjat** adományozott

Szablyár Péternek,

a Szinlő Kft. ügyvezetőjének, a FÉMSZÖVETSÉG ügyvezető titkárának, az alumíniumipar kohászati-öntészeti területei környezetvédelmi problémáinak megoldása, az ipari- és speciális hulladékok környezetbarát újrahasznosításának kezdeményezése, a lakossági tudatformálás előadásokkal, cikkekkel való népszerűsítése érdekében végzett munkájáért.

A Múzeumok Majálisa 2008. május 19-én tartott megnyitásán adták át az **Év múzeuma 2007** elismerést és az ezzel járó emléktáblát. Ez évben a két díjazott intézmény között a

Jósvafői Tájház

is kitűzheti falára az emléktáblát

Leél-Össy Csaba és Márta Zsolt

ifjúsági tagjaink, miután 2006-ban a József-hegyi-barlangban végzett vizsgálataikkal megnyerték a középiskolások számára kiírt Kutató Diákok Országos Versenyének földrajz-környezetvédelmi szekcióját, idén a Magyar Innovációs Szövetség által 17. alkalommal kiírt Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató Versenyen is első helyezést értek el a Citadella-kristály-barlangban végzett kutatásaikkal (kutatásvezetők: Adamkó Péter és Leél-Össy Szabolcs), és ezzel jogot szereztek arra, hogy az ősszel Dániában, a Nemzetközi Innovációs Versenyen hazánkat képviseljék. A díjat ünnepélyes külsőségek között június 11-én adta át nekik a Millenárison Pálincás József professzor, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

Az 56 pályázat közül egyedül az övök volt barlangos témájú, mégis első helyezettek lettek. Ritkaság, hogy Magyarországon barlangi munkát műszaki újításoknál jobban értékeljenek.

Minden kitüntetéshez, elismeréshez szívből gratulálunk, és további sikereket kívánunk.

MEGEMLÉKEZÉS

A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület 2008. augusztus 2-án, szombaton 14 órakor Létras-tetőn megemlékezést tart az idén februárban tragikus hirtelenséggel elhunyt *Kovács Attila* tagtársunk tiszteletére. A megemlékezés alkalmával kerül sor az ünnepélyes fejszaállításra is. A rendezvényre várják mindazokat, akik Kovács Attila emléke előtt tisztelegni kívánnak.

*Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
vezetősége*

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

TÁMOGATÓINK

Gádoros Miklós 2400 Ft, Pelikán István 5500 Ft, Tarnai Tamás 20 500 Ft.

Támogatóink nagylelkű adományait szívből köszönjük.

ELŐZETES TÁJÉKOZTATÁS

Tájékoztatjuk a Tagságot, hogy az idei Barlangkutatók Szakmai Találkozója november 7–9-én kerül megrendezésre Budapesten, a Magyar Állami Földtani Intézetben.

Az első napon (7-én) ünnepi rendezvény lesz a Társulat megalakulásának 50. évfordulója alkalmából, a következő két napon a szakmai találkozók megszokott programja kerül lebonyolításra.

A Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutatói pályázat idén is kiírásra kerül, mely valószínűleg a Tájékoztató következő (szeptember-október) számában jelenik meg.

BESZÁMOLÓK, RÖVID CIKKEK

BESZÁMOLÓ A 10. NEMZETKÖZI PSZUDOKARST SZIMPÓZIUMRÓL

A 10. Nemzetközi Pszeudokarszt Szimpózium 2008. április 30–május 2. között az Isonzó menti Gorizia városban került megrendezésre. A barlangtudományok ezen jubileumi összejövetelét az UIS Pszeudokarszt Bizottsága és a helyi „Carlo Seppenhofner” Karsztkutató Központ rendezte. A szervező bizottság munkáját Maurizio Tavagnutti gorizai barlangkutató irányította. A nemkarsztos barlangokkal foglalkozó rendezvényen 11 ország (Ausztria, Brazília, Csehország, Hollandia, Irak, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Oroszország, Szlovákia) vett részt.

A résztvevők többsége már április 29-én megérkezett és regisztrált a gorizai „Internazionale” Szálló halljában a hely fogadó bizottságnál kifizetve a költségeket és átveve az információkat. A megnyitó ünnepség és az első napi előadások a középkor történelmi hangulatát árasztó gorizai vár lovagtermében voltak, majd késő délután lehetőség nyílt a vár múzeumi részének és az Első Világháború Múzeumának a megtekintésére. A második napon az előadások már az Internationale Szállóban kerültek megrendezésre.

A két előadói napra bejelentett 27 előadásból 22-őt tartottak meg. Az előadások nagy része a különböző nemkarsztos kőzetekben (homokkő, tufa, bazalt, kvarcit stb.) képződött barlangok és felszíni formák genetikájával foglalkozott. Az előadásoknak egy másik csoportja egy-egy nemkarsztos barlangvidéket (Elbai-homokkőhegység, Mátra, Szardínia, Ladoga-vidék, Zagrosz, Szahara, Malawi) mutatott be. Néhány előadás a nemkarsztos barlangokban található sziklarajzokkal, illetve az ilyen barlangokban kialakított szentélyekkel foglalkozott. A magyar résztvevőktől három előadás hangzott el, úgymint: *Eszterhás I.: Középkori barlangmonostorok Magyarországon, Eszterhás I.—Szent Gy.: A Mátra földtani vázlata és barlangjai, valamint Gadányi P.: A bazaltláva felszíni kérgének felboltozódása alatti barlangok.* Néhány résztvevő sajnálatos távolmaradása miatt 5 bejelentett előadás viszont elmaradt.

A harmadik nap nagyobb része szakmai kirándulással telt. Mintegy 100 km autóbuzozás után értük el a Gran Monte vidékét (Júliai Elő-Alpok). Itt előbb megtekintettük a kb. 7 km-es Grotta Nuova di Villanovát, mely a mészkőrétegek közé zárt homokkőréteg eróziójával keletkezett. Azután átautóztunk Taipanába, ahol a sportcentrum éttermében megebédeltünk, majd megnéztük a „Seppenhofner” Klub itteni

Szentés György előadását tartja a gorizai vár lovagtermében

barlangkutató házát. Visszaútban még megálltunk a Cornappo-patak mellett és akiknek volt kedve-mersze (mintegy 5–6 fő) megmerítve magát átgázolt a hideg és tajtékzó vizű patakon, hogy megnézhesse a 420 m-es Grotte Pre-Oreak bejárati szakaszát. Este pedig az Internazionale Szálló dísztermében a szimpózium záróbankettjére került sor. A banketten ötfogásos vacsorát szolgáltak fel, fellépett a világfesztiválokban számos díjat nyert Lucinicoi Néptáncsoport, átadásra került a szimpózium rendezési jogát jelképező vándorbot a Drezdai Barlang- és Karszkutató Klub képviselőjének.

A szimpózium ideje alatt tartott ülést az UIS Pseudokarszt Bizottsága, ahol összegezték az elmúlt két év munkáját, méltatták a legutóbbi nemzetközi rendezvényeket, megvitaták a hamarosan sorra kerülő nemzetközi összejöveteleken (Vercors, Baden, Cseszu, Kerrville) képviselendő irányvonalakat. Elfogadták a következő, 2010-es szimpóziumnak a németországi Königsteinben való megrendezését. Az ülés befejezése után pedig tisztújításra került sor. Ezen Eszterhás István 12 évi elnökség bejelentette, hogy egészségi állapotára való tekintettel a jövőben e tisztséget már nem tudja vállalni. Ezt követően a bizottság tagjai rövid egyeztetés után megválasztották a következő tisztségviselőket: Eszterhás István (H) és Jiří Kopecký (CZ) tiszteleti elnökök, Jan Urban (PL) elnök, Rudolf Pavuza (A) alelnök, Gaál Lajos (SK) titkár, Ahmed Afrasibian (IR), Soraya Ayub (BR), Hartmut Simmert (D), Maurizio Tavagnutti (I), Marcos Vaqueiro (E) és Marina Vdovets (RUS) elnökségi tagok.

A 10. Nemzetközi Pseudokarszt Szimpózium összességében eredményesnek tekinthető, bár szervezettségében elmaradt a korábbi pseudokarsztos rendezvények (Teply Vrch, Bartkowa, A Coruña) színvonalától. Az esetek többségében nem sikerült egy helyen tartani a résztvevőket. Nem voltak azonos helyen az előadások. A külföldiek különböző szállodákban laktak, a helyiek pedig otthonaikban (illetve ismerőseiknél), így a megszokott esti nagy beszélgetések kiscsoportosra zsugorodtak. Az előadások többsége színvonalas volt. A meglehetősen nagy távolság miatt egyetlen napra szervezett kirándulás, bár hangulatos és látványos volt, szakmailag csak mérsékelt eredményt nyújtott. Az eddigi döntően európai részvétel után látványos fejlődés, hogy a Pseudokarszt Bizottság tevékenységébe bekapcsolódtak már Észak- és Dél-Amerika, Oroszország és Ázsia kutatói is. Köszönjük a helyi szervezőknek az előkészítő és lebonyolító munkát, a bemutatott látványosságokat.

Eszterhás István

A Villanovai-barlang oldalfalait flis kőzetkomplexum alkotja (Eszterhás I. felvételei)

ÚJRA SÉRÜLT GYEREKEK AZ AGGTELEKI NEMZETI PARKBAN

A tavaly őszi nagyon jól sikerült hétvégén felbuzdulva, június elején a velünk rendszeresen barlangba járó gyengénlátókat hívtuk meg egy barlangos, egyéb kulturális programos hétvégére Jósavőre. Az akkori tapasztalatokból kiindulva az étkezést és a

szállást is máshogy szerveztük, tehermentesítettük a barlangászokat a főzés feladattól. 12 általános iskolás korú gyengénlátó jött, három kísérelővel. A barlangászok 12-en voltak.

A gyerekek vonattal érkeztek Jósvalóra, ahol a szállás egy vendégházban volt. Az elhelyezkedés után megbeszéltük a hétvége programját, majd pár szóban meséltünk nekik az ország ezen részéről: mit érdemes tudni a földrajzáról, a nemzeti parkról, a környék látnivalóiról.

Szombat reggel esőre ébredtünk, de azért lelkesen vágott neki a gyereksapat Vid Gábor vezetésével a Baradla-barlangnak. A nemzeti park segítségével busszal jutottak el a szállástól a Vörös-tói bejáratig, ott indult a túra, Jósvalón jöttek ki. A túra végére az eső is elállt, így a Fürkész tanösvényen végigsétálva, útközben a református templomot is megnézve jutottak vissza a gyerekek az ebédhez, mely addigra már „hadtáp-ellátó” segítségünknek köszönhetően a bográcsban rotyogott.

Szombat délután a lelkesebb és kevésbé fáradt gyerekekkel eltűráztunk a Béke-barlanghoz, majd a még mindig lelkesekkel bementünk a barlangba is. A magas vízállás miatt túl messzire nem jutottunk, bár a gyerekek meglepően jól bírták a vizeskedést. Csak ketten pottyantak bele egy-egy medencébe úgy, hogy térd fölött is vizesek lettek. Váltóruha természetesen mindenkinél volt, így a megfázástól nem kellett tartanunk.

A szombat este tábortűz és virslisütögetés mellett ért véget.

Vasárnap az Aggteleki Nemzeti Park hucul ménese jóvoltából lovagolni mehettek a gyerekek. Míg a társaság egyik fele a lovakkal ismerkedett, sétakocsikázott, addig a többieknek megmutattuk az „igazi vizet” a Kossuth-barlangban, majd cserélt a társaság. A gyerekek kitarását mutatja, hogy mindenkivel eljutottunk a bűvárbázisig és kapaszkodókötelek beszerelése nélkül tudott mindenki végigmenni az ácskapcsos és a drótköteles részeken.

Szerintem a barlangászok jobban elfáradtak, mint a gyerekek, akik hazafelé a buszon végig szórakoztatták a menetrendszerinti járat közönségét.

Köszönjük az Aggteleki Nemzeti Park nagylelkű támogatását, mellyel a programok ingyenességét lehetővé tették számunkra, és mindenkinek a segítségét, akik részvételükkel, munkájukkal hozzájárultak a hétvége sikeréhez!

Mikolovits Veronika
Mozgás- és Éléményterápiás Szakosztály

MKBT PÜNKÖSDI TANULMÁNYÚTJA ZÁGRÁBBA

Társulatunk 2007. évi horvátországi tanulmányútja során sikerült felvennünk a kapcsolatos a zágrábi barlangkutató csoporttal, akik ígéretet tettek arra, hogy a Zágráb házi hegyében, a Medvednicában nyíló Veternica-barlang nem kiépített részeit is bemutatják számunkra. Erre került sor többek között a 2008. május 9–12. közötti négynapos utazás keretében.

A tanulmányút 15 résztvevője pénteken reggel indult útnak Horvátország felé. Az első napi programban a Krapina város közelében található híres neandervölgyi ősemberleletek megtekintése szerepelt. Csoportunk rendkívül szívélyes fogadtatásban részesült, a múzeumban belépődíjat sem kellett fizetnünk, s annyit fényképezhattunk, amennyit csak akartunk. Igaz, hogy volt is mit, hiszen rendkívül gazdag őslénytani és ősrégészeti leletanyagot láthattunk. A vitrinekben nagy örömmel fedeztük fel többek között a hazai Suba-lyukban talált neandervölgyi leletekről készült másolatokat is.

A kiállítás megtekintése után vezetőnk a sajnálatosan rendkívül gyorsan pusztuló barlangmaradványhoz vezetett, ahol a leletek felszínre kerültek, majd elkauzolt ahhoz a létesítményhez is, ahol a kiállítás várhatóan szeptembertől színvonalasabb körülmények között és látványosabb kivitelezésben kerül majd bemutatásra.

Krapinából továbbutaztunk Zágrába, ahol a tavalyról már jól ismert, autópálya melletti, igen zajos (sajnos, Zágrábban az egyetlen) kempingben felvertük sátrainkat.

Szombaton – egy jókora vargabetűvel – találtuk meg a Veternica-barlang parkolóját, ahonnan kb. 15 perces gyaloglás után értünk fel a barlang bejáratához. Vezetőnk már türelmetlenül vártak, s valószínűleg a késésnek tudható be, hogy a levélváltás során 6–8 órára tervezett túrát végül kb. 4 órára csökkenték. Szerencsére az ugyancsak előzetesen jelzett nagy vízből nem sok maradt, így a csapat különösebb nehézségek nélkül bonyolította le a túrát. A bejáratnál találkoztunk tavalyi vezetőnkkel is, hiszen az idegenforgalmi szakaszt a Medvednica-park munkatársai mutatják be, aki egy év távlatából is nagy örömmel fedezte fel az ismerős arcokat a csoport tagjai között.

Vasárnap a Zágrábtól nyugati irányban fekvő Skrad település közelében található Vražji proeaz-t, vagyis az Ördög-szurdokot kerestük fel. Az 1800 m

Csoportunk a krapinai ősrégészeti-őslénytani kiállítás egyik termében

Túránk a Veternica-barlangban hosszúságú, helyenként rendkívül szűk és impozáns sziklafalak közé zárt szurdokot létrák segítségével jártuk végig. Két leg-kiemelkedőbb látványossága közül egyik a 120 m hosszú Muževa hiža-barlang. A barlangot, ameddig lehetett, bejártuk, ám a végén egy tó állta útját a továbbhaladásnak, melyet megfelelő felszerelés hiányában nem tudtunk le-

Részlet az Ördög-szurdokból

küzdeni. Így is szép tetarátákat és cseppkőképződményeket láthattunk.

A szurdok másik látványossága a Zeleni vir, vagyis a Zöld-örvény vízesés, amely mellett hatalmas barlangszáj nyílik, amelyet azonban egy tó tölt ki, majd szifon akadályozza a további behatolást. A bőséges tavaszi csapadék következtében igen bővizű vízesés rendkívül látványos volt.

Délután a Lokve-barlangot szeretnénk volna felkeresni, amelybe tavaly felújítás miatt nem juttunk be, de sajnos még mindig nem működött, ezért a csoport egy része által már tavaly megismert Golubnjak-park karsztos jelenségeit látogattuk meg újra.

Vasárnap délelőtt már csak pár órás zágrábi városnézésre volt alkalom, s máris elrepült a négy nap.

Fleck Nóra

A Zöld-örvény vízesése

INNEN – ONNAN

A német–osztrák határon levő Untersbergben található Riesending-aknabarlangban 2007-ben 2,5 km hosszú új járatokat fedeztek fel. Ezzel a barlang aktuálisan felmért hossza 8,2 km, mélysége -990 m.

A Totes Gebirge Tauplitzalmi zombolyos zónájában megtalálták a DÖF-Sonnenleiter-barlangrendszer és az Ózon-lyuk közötti összefüggést, így a rendszer hossza 20 926 m-re nőtt, míg mélysége -1092 m.

A floridai Wakulla-forrás és a Leon Sinks-barlangrendszer közötti régen feltételezett összefüggést 2007-ben sikerült két amerikai barlangi búvárnak a törmelék eltávolításával megtalálni. A most már Wakulla-Leon Spring-barlangrendszernek keresztelt járatok az USA leghosszabb víz alatti barlangját képezik. A két barlangi búvár a két bejárat között 12 km-t tett meg. Készülékük 7 órás tartózkodást tett lehetővé -100 m mélységben, amihez 15 órás kiszilipelést tett szükségessé.

Mitteilungen d. Verb. d. deutschen Höhlen- u. Karstforscher 2008/2

A Büki Nemzeti Park munkatársai 2008. március elején a fokozottan védett Tatár-árki-barlangban (a Nagy-hasadék aljában, kb. m mélységben) II. világháborús tüzérségi lőszert találtak (75 mm-es harckocsiágyúba való páncéltörő gránát). A Magyar Honvédség Tűzszerész és Hadihajós Zászlóalja március végén a lőszert a felszínre hozta, mert a barlangban történő hatástalanítás barlangvédelmi szempontból nem volt megoldható.

Zöld Horizont 2008. április

UIS 15. SZPELEOLÓGIAI KONGRESSZUSA

2009. július 19–26.
Kerrville, Texas, USA

Az UIS jövő évi kongresszusa ez alkalommal másodszer kerül Észak-Amerikában megrendezésre. Helyszíne a helyi egyetem, mely kitűnő és kényelmes előadótermekkel rendelkezik. Az egyetem területén levő kényelmes, tiszta és klimatizált diákszallók és apartmanok 1–4 perc alatt érhetőek el. Hasonló távolságban levő sátrazóhely is rendelkezésre áll. A közelben 2–5 csillagos szállodák is vannak, melyek némelyike kongresszusi árkedve dombvidék, s egyben a texasi karsztvidék központjában van.

A kongresszusnak nem csak tudományos jellege lesz. Az előadások, filmvetítések mellett versenyeket rendeznek a barlangi művészetek, -fényképezés, -térképezés témaköreiben, a speleológiai olimpián pedig atlétikus és barlangtani képességeit mérhetik össze a vállalkozók.

A kongresszus tipikus texasi „nyitánnyal” indul, bőséges étkezéshez csatlakozó tánczenével és pezsdítő szórakozásokkal. A két utolsó este bankettek várhatók. A regisztrált résztvevők megkapják a valamennyi előadást tartalmazó kongresszusi kötetet. Kiállításokon könyvek, felszerelések és szuvenírek nemzetközi kínálata várható.

A tervezett speciális szimpóziumok:

Barlangi régészeti és őslénytani tanulmányok
Geológiai mikrobiológia
GIS és digitális térképezés
Szigetkarszt

Az elő- és utókirándulásokat részben sátrazással, részben szállodai elhelyezéssel és éttermi étkezéssel tervezik. Az elkészült programok:

Isla de Mona – a Világ leghosszabb tengeri és kevert vízi barlangja
Bahamas-barlang – a leggyorsabban változó karsztbarlang
Sierra Nevada barlangjai
Tengerparti barlangok–keleti rész
Tengerparti barlangok – nyugati rész
Varázslatos Szikla: természetvédelmi terület
Veszélyeztetett állat- és növényfajok/barlangok
Nemzetközi barlangmentés
Lilburn-barlang: a kaliforniai márványcsodaország

Az alábbi kirándulások még tervezési állapotban vannak, melyek valószínűleg tovább bővítik majd a kínálatot.

Barlangtúrák a majákkal: 2000 év az alvilágban

Barlangi merülés Floridában
Sonora barlangjai
Barlangtúrák Kubában
Barlangtúrák New York-ban
Barlangtúrák a Világ leghosszabb barlangjában
Barlangtúrák Nyugat-Texasban
Barlangtúrák a Cumberland-fennsíkon
Guadalupe-szirt és Carlsbad-barlangok
Hawai tűzhányói és lávacsőbarlangjai
Szakmai kirándulás a Mamut-barlangban: geológia, hidrológia, biológia
Texasi denevérbárlang
Wind Cave és Jewel Cave: a Fekete-hegyek biológiája

Lehetőség lesz esti denevérkirepülés-néző kirándulásokra és Texas legna-gyobb és legszebb idegenforgalmi barlangjainak megtekintésére.

Információk: 15th International Congress of Speleology
P. O. Box 691965
San Antonio, Texas 78269
USA

secretary@ics2009.us
www.ics2009.us

KONGRESSZUS A KUBAI BARLANGKUTATÓ SZÖVETSÉG 70 ÉVES FENNÁLLÁSA ALKALMÁBÓL

2010. augusztus 4–8.

A rendezvény egyben a VI. Latin-amerikai és Karibi Barlangkutató Szövetségek (FEALC) Kongresszusa. A helyszín valószínűleg Matanzas tartomány karszterülete lesz, ahol a Bellamar- és Santa Catalina-barlangrendszerek vannak.

Előadások az alábbi szekciókban lesznek: általános speleológia, biospeleológia, karszthidrogeológia, speleológiai történet, karsztvédelem.

*Speciális sportfelszerelések.
„És minden,
ami egy barlangba kell.”*

Boltunkban KONG-termékek kaphatók!

Címünk: 1094 Budapest, Viola u. 42.

Tel: 06 1-216-1734

Mobil: 06 20-367-6964

E-mail: kocsisandras@speleo.hu

*Novembertől megújult weblap: www.speleo.hu
és új termékek: túrabakancsok, hátizsákok, hálózások.
Nézzétek meg, érdemes!*

Nyitva tartás:	Hétfő, kedd, szerda	10–18-ig
	Csütörtök	10–19-ig
	Péntek	10–17-ig

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején (lapzártá: minden páros hónap 10-én)

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494, tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@t-online.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra. Felelős kiadó: dr. Leél-Óssy Szabolcs

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Floppyn, CD-n és e-mail-en érkező anyagokat World formátumban tudunk fogadni.